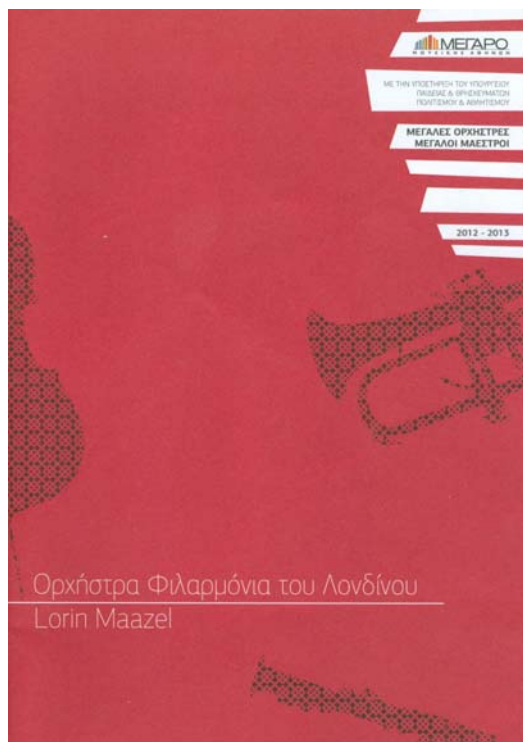

Philharmonia Orchestra by Lorin Maazel
(Μουσική)

Πρόγραμμα Συναυλίας
Piotr Ilitch Tchaikovsky (1840-1893)

Συμφωνία αρ. 6 σε σι ελάσσονα
«Παθητική», op. 74
Adagio - Allegro non troppo
Allegro con grazia
Allegro molto vivace
Adagio lamentoso - Andante

ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ

Johannes Brahms (1833-1897)

Συμφωνία αρ. 2 σε ρε μείζονα, op. 73
Allegro non troppo
Adagio non troppo
Allegretto grazioso (quasi andantino) - Presto
ma non assai
Allegro con spirito

Philharmonia Orchestra
Lorin Maazel

Οι Συνθέτες & τα Έργα τους

Η έκτη συμφωνία του Τσαϊκόφσκι, η τελευταία του (1893), η συμφωνία του «πάθους» (με την έννοια της συγκινήσεως και του πόνου μαζί), ξεκινάει και τελειώνει με δύο ήσυχα μέρη (adagio) που περικλείουν δύο δυνατά μέρη (allegro). Το adagio με το οποίο αρχίζει η συμφωνία εμπεριέχει μια από τις πιο συναισθηματικές και λυπητερές μελωδίες που έγραψε ποτέ ο συνθέτης. Το allegro που ακολουθεί είναι ένα πολύ γρήγορο βαλς που διαλύεται και ανασυντίθεται στο τέλος του μέρους με ασυνήθιστο αλλά ευχάριστο ρυθμό. Το allegro molto vivace είναι ένα «διονυσιακό σκέρτσο». Το μακρύ τελικό adagio ολοκληρώνει το «πάθος» του έργου. Ο Τσαϊκόφσκι, που ήταν απόλυτα ευχαριστημένος και ευτυχισμένος για την ολοκλήρωση της σύνθεσής του, πέθανε (μάλλον αυτοκτονώντας) μερικές μέρες μετά την πρεμιέρα του έργου. Ζώντας με τον φόβο ότι θα αποκαλυφθεί η ομοφυλοφιλία του, μία αναφορά που θα έφθανε μέχρι τον Τσάρο και σήμαινε απώλεια κάθε προνομίου, τιμής και εξορία στην Σιβηρία, εξετάστηκε από ανθρώπους της τάξεώς του και μάλλον έτσι του δόθηκε η επιλογή της αυτοκτονίας.

Ο Πιοτρ Τσαϊκόφσκι ανήκε στην ρωσική τάξη των κρατικών υπαλλήλων, όπως και ο πατέρας του. Ολοκλήρωσε τις μουσικές του σπουδές στο μετέπειτα Ωδείο της Αγίας Πετρούπολης και το 1866 διορίστηκε καθηγητής στο Ωδείο της Μόσχας. Τότε άρχισε να συνθέτει εντατικά. Ο άνθρωπος που τον βοήθησε πάρα πολύ ήταν η ευκατάστατη χήρα Nadezhda von Meck, την οποία συνειδητά ποτέ δεν συνάντησε ο συνθέτης. Τον συντηρούσε οικονομικά για δεκατρία χρόνια ενώ διατηρούσαν μεταξύ τους πυκνή αλληλογραφία κυρίως για τα μουσικά τεκταινόμενα στην ζωή του Τσαϊκόφσκι. Το 1877 νυμφεύθηκε την μαθήτριά του Antonina Milyukova για να σφραγίσει τα στόματα αυτών που μιλούσαν για την ομοφυλοφιλία του αλλά την εγκατέλειψε σχεδόν αμέσως ενώ εκείνη έζησε σε άσυλο φρενοβλαβών μέχρι το 1917.

Η von Meck, συγκινημένη από τον αποτυχημένο του γάμο αλλά χωρίς να γνωρίζει την πραγματική αιτία, τον ενίσχυσε ακόμη περισσότερο οικονομικά και εκείνος ταξίδεψε σε μεγαλουπόλεις της Ευρώπης. Το 1877 παραιτήθηκε από το Ωδείο και αφοσιώθηκε στην σύνθεση ενώ έκαναν την εμφάνισή τους έντονα σημάδια βαριάς καταθλίψεως ανά περιόδους. Το 1890 η von Meck σταμάτησε να τον χρηματοδοτεί χωρίς να του δώσει κάποιο λόγο ενώ διέκοψε και την αλληλογραφία τους. Ο Τσαϊκόφσκι τότε ταξίδεψε στην Νέα Υόρκη και παρά το γεγονός ότι τον δέχθηκαν με μεγάλες τιμές εκείνος δεσ συγκινήθηκε από την Αμερική τόσο όσο χρειαζόταν για να μείνει. Στο σπίτι που είχε αγοράσει στην πόλη Κλιν, έξω από την Μόσχα, συνέθεσε την έκτη και τελευταία του συμφωνία. Οι συνθέσεις του περιλαμβάνουν όπερες, μουσική για μπαλέτο, για ορχήστρα, μουσική δωματίου και χορωδιακά έργα.

Η δεύτερη συμφωνία του Μπραμς που ολοκληρώθηκε σε λίγους μόλις μήνες του 1877 γνώρισε άμεση επιτυχία. Αν και ο συνθέτης δεν της έδωσε ποτέ κάποιο χαρακτηρισμό, θα μπορούσαμε κάλλιστα να την ονομάσουμε «ποιμενική» εξ αιτίας της «βουκολικής της ατμόσφαιρας». Έχει απολύτως συγκεκριμένη δομή και μεγάλη ρυθμική εφευρετικότητα. Άλλωστε είναι γνωστό ότι τα ρυθμικά ανιγμάτα άρεσαν στον Μπραμς. Ο συνθέτης έχει παραδεχτεί σε γράμμα του ότι έγραψε μια χαρούμενη συμφωνία.

Ο Μπράμς γεννήθηκε στο Αμβούργο. Διδάχθηκε τις ιδιαίτερες τεχνικές του πιάνου από τον Eduard Marxen και άρχισε την μουσική του καριέρα ως πιανίστας σε συναυλίες. Έκανε τέτοια εντύπωση στον Σούμαν που εκείνος έγραψε στο ημερολόγιο του ότι συνάντησε μια «ιδιοφυία». Το 1869 εγκαταστάθηκε στην Βιέννη και άρχισε το κυρίως συνθετικό του έργο. Σε όλη του τη ζωή παρέμεινε ο εθνικιστής Γερμανός που πίστευε ότι η Γερμανία έπρεπε να επιβληθεί στην Ευρώπη στρατιωτικά και πολιτισμικά. Παρά ταύτα στους τρόπους του ήταν ένα απλός αστός. Αδιαφόρησε για κάθε κακή κριτική ενώ τιμήθηκε από την Γερμανία αλλά και από διάφορα Ευρωπαϊκά πανεπιστήμια. Παρά την φαντασιοπληξία των διαφόρων βιογράφων του, η σχέση του με την χήρα Σούμαν δεν υπήρξε ποτέ σαρκικά ερωτική αλλά πολύ στενά φιλική, την στιγμή που εκείνη ήταν και εξαιρετική πιανίστα. Ήταν η πρώτη που διείδε την άμεση επιτυχία της δεύτερης συμφωνίας. Ο Μπραμς έγραψε για ορχήστρα, μουσική δωματίου, πολλά έργα για πιάνο σόλο, τραγούδια και χορωδιακή μουσική.

Η Ορχήστρα

Η Ορχήστρα Φιλαρμόνια υπό τον Λόριν Μάαζελ έδειξε για μια ακόμη φορά την υψηλή της ερμηνευτική ικανότητα. Το μόνο που μας ξένισε ήταν το ύψος της εντάσεως των κρουστών. Θεωρούμε ότι λόγω της εξαιρετικής ηχητικής του Μεγάλου Μουσικής Αθηνών δεν χρειαζόταν υπερβολικά μεγάλη ένταση στα κρουστά όπως ίσως να απαιτούνταν σε άλλες ευρωπαϊκές αίθουσες παλαιότερης κατασκευής και ηχητικής τεχνολογίας.

Πρόγραμμα (έντυπο)

Το έντυπο πρόγραμμα περιέχει εκτενή κείμενα για τα δύο έργα αλλά και για την ορχήστρα και τον αρχιμουσικό της. Στην σελίδα του μουσικού προγράμματος σημειώνεται ότι η μετάκληση της ορχήστρας (μιας από τις πιο περίφημες σήμερα) και του αρχιμουσικού της οφείλεται στην «γενναιόδωρη χορηγία Έλληνα του εξωτερικού» ενώ τα έσοδα θα διατεθούν για ενίσχυση του ιδρύματος για την νοητική υστέρηση «Θεοτόκος» στην Ελλάδα. Για τους Έλληνες που κατοικούν στην χώρα τους αυτή η προσφορά αντιστοιχούσε σε δώρο τουλάχιστον €500 ανά άτομο, δηλαδή τα έξοδα για ένα ταξίδι στο Λονδίνο με στόχο την ακρόαση της ορχήστρας.

Μοναδική παραφωνία στην παράσταση η έλλειψη παιδείας από κάποιον ακροατή που έσπευσε να χειροκροτήσει δυνατά από το θεωρείο πριν τελειώσει η τελευταία νότα της 2^{ης} του Μπραμς και φυσικά πριν καν ο Μάαζελ γυρίσει προς το κοινό. Η έκφρασή του αρχιμουσικού εκείνα τα ελάχιστα κλάσματα του δευτερολέπτου που ο ανόητος ακροατής χάλασε όλη την μαγεία της βραδιάς θα μας μείνει αξέχαστη.

Γενική Εντύπωση Παραστάσεως: 10/10

Στοιχεία Παρακολουθήσεως της Συναυλίας:

Τόπος: Αθήνα, Μέγαρο Μουσικής Αθηνών, Αίθουσα Χρ. Λαμπράκης

Χρόνος: 15 Δεκεμβρίου 2012

Θέση: Θεωρείο 12, Σειρά 2, θέση 1

ΓΙΑ ΝΑ ΜΑΘΕΤΕ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΑ

Γεώργιος Δρόσος, *Πιότρ Τσιτς Τσαϊκόφσκι, Ζαχαρόπουλος*

Π. Τσαϊκόφσκι, *Οδηγός για την πρακτική μελέτη της αρμονίας*, Παπαγρηγορίου-Νάκας

Γεώργιος Δρόσος, *Γιοχάννες Μπραμς. Η ζωή, το έργο, η εποχή του – Ζαχαρόπουλος*

Pyotr Tchaikovsky

<http://en.wikipedia.org/wiki/Tchaikovsky>

J. Brahms

http://en.wikipedia.org/wiki/Johannes_Brahms

Μουσικά Αποσπάσματα

P. Tchaikovsky, Symphony no 6 (Pathetique)

<http://www.youtube.com/watch?v=wHAFvUFtCIY>

<http://www.youtube.com/watch?v=1E15i6Kb6is>

<http://www.youtube.com/watch?v=GYvWpvY0L00>

<http://www.youtube.com/watch?v=V04QdGuFHYQ>

Brahms Symphony No 2

<http://www.youtube.com/watch?v=APYhgPuozIc>

<http://www.youtube.com/watch?v=mY3MSD7CInc>

<http://www.youtube.com/watch?v=kAkiNNZf6lo>

Προτάσεις ακροάσεως

Tchaikovsky Pyotr (1840-1893), Symphony no 6 op. 74 'Pathetic',

➤ Leningrad Philharmonic Orchestra Mravinsky Evgeny, Deutsche Grammophon 1961-1972.

➤ Wiener Philharmoniker Maazel Lorin, Decca Eloquence 1964-1965.

➤ Philharmonia Orchestra Giulini Carlo Maria, EMI Classics-Minos 2006

Brahms Johannes (1833-1897), Symphony no 2 op. 73

➤ Berliner Philharmoniker Bohm Karl, Deutsche Grammophon SOUND 1950s 1957/2004

➤ Berlin Philharmonic Abbado Claudio, Deutsche Grammophon Eloquence 1968-1971

➤ London Philharmonic Orchestra Furtwangler Wilhelm, Deutsche Grammophon Eloquence Dokumente 1948-1954

Μικρός Οδηγός Κλασικής Μουσικής

Βασικά Γενικά Έργα

- Ρεϊμά Ραϊάς, *Συνοπτικό λεξικό όρων της κλασικής μουσικής*, Νάκας.
- Roland de Cande, *Λεξικό των συνθετών*, Gutenberg.
- Αλέκα Συμεωνίδου, *Λεξικό Ελλήνων συνθετών*, Νάκας.
- Ζακ Στέμαν, *Ιστορία της ευρωπαϊκής μουσικής*, Ζαχαρόπουλος

Γενικά Συλλογικά Έργα

- *Baker's Biographical Dictionary of Musicians*, 6 vols, Schirmer Books.
- Amanda Holder, *The New Penguin Opera Guide*, Penguin.
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique de piano et de clavecin*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique symphonique*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique de chambre*
- François-René Tranchefort, *Guide de la musique sacrée et chorale profane*
- Grove Music Online <http://www.oup.com/online/subscribe/catalogue/gdm/>

Δισκογραφικοί Οδηγοί

- *The Gramophone Classical Music Guide*
- *The Rough Guide to Classical Music*

Ίντερνετικά Δισκοπωλεία

- JPC <http://www.jpc.de/jpcng/classic/home>
- MDT <http://www.mdt.co.uk/>
- AMAZON <http://www.amazon.co.uk/>

Δ. Ι. Λοΐζος